

ДНІПРОВСЬКЕ
МІЖРЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ
МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

Недопущення виходу за межі повноважень під час прийняття нормативно-правового акта

2026

Що означає ❖ **ВИХІД за межі повноважень?**

Відповідно до частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти: на підставі → у межах повноважень → у спосіб, передбачені Конституцією та законами України.

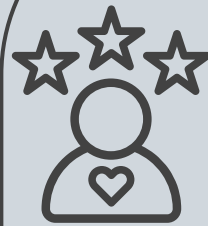
Вихід за межі повноважень під час прийняття НПА може мати місце, якщо суб'єкт нормотворення:

- 01** регулює питання, яке не належить до його компетенції;
- 02** встановлює права, обов'язки, заборони чи обмеження без належної законодавчої підстави;
- 03** розширює свої повноваження порівняно з тими, що визначені законом;
- 04** змінює або фактично доповнює положення акта вищої юридичної сили;
- 05** втручається у компетенцію іншого державного органу або органу місцевого самоврядування.

ДНІПРОВСЬКЕ
МІЖРЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ
МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

ТИПОВІ ПОМИЛКИ ПІД ЧАС РОЗРОБЛЕННЯ НПА

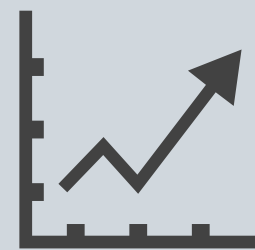
Відсутність прямої правової підстави

У преамбулі зазначено загальні функції органу, але відповідний закон не надає йому повноважень встановлювати конкретне правове регулювання.

Підзаконним актом встановлюються нові обов'язки

Наприклад, на фізичних чи юридичних осіб покладаються додаткові вимоги, яких не передбачає закон.

Розширюється зміст закону

Підзаконний НПА не деталізує механізм виконання закону, а фактично встановлює нове правило.

Регулюються питання іншого органу

Розробник виходить за предмет своєї компетенції та втручається у повноваження іншого суб'єкта владних повноважень.

Як не допустити виходу за межі повноважень?

Перед підготовкою проєкту НПА доцільно послідовно перевірити:

01

Визначити норму закону, яка встановлює компетенцію органу.

02

З'ясувати, чи надає вона право саме на нормативне регулювання відповідного питання.

03

Перевірити положення про орган та інші акти, що визначають його завдання і повноваження.

04

Зіставити кожне основне положення проєкту із законодавчою підставою для його встановлення.

05

Переконатися, що проєкт не встановлює ширших правил, ніж дозволяє закон, та не втручається у компетенцію інших органів.

Чек-лист розробника НПА

Перед поданням акта на державну реєстрацію варто відповісти на 5 запитань:

1. Хто уповноважив орган регулювати це питання?
→ конкретна норма Конституції або закону.
2. Який обсяг наданих повноважень?
→ чи не виходять положення проєкту за встановлені межі?
3. Чи можна встановлювати це правило саме підзаконним НПА?
→ чи не належить питання до законодавчого регулювання?
4. Чи не створює проєкт нових повноважень самому органу?
5. Чи не втручається проєкт у компетенцію іншого суб'єкта?

Формула перевірки

КОМПЕТЕНЦІЯ → ЗАКОНОДАВЧА ПІДСТАВА → МЕЖІ ПОВНОВАЖЕНЬ → ЗМІСТ НПА